

Студијски програм: ОАС Географија			
Назив предмета: ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ			
Наставник: Јован М. Драгојловић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 5			
Услов:			
<p>Циљ предмета - Упознавање студената са основним појмовима и терминологијом просторног планирања, теоријско-методолошком основом и праксом просторног планирања, законодавним оквиром, планским документима, организацијом и процесом планирања и методологијом израде просторних планова. Формирање свести код студената о комплексности проблема и значају уређења и планирања геопростора. Други подједнако важан циљ је упознавање студената са местом, улогом и значајем геонаука и секторских географских истраживања/резултата у просторном планирању, као и могућностима примене општих географских знања стечених на студијском програму за географију у пракси просторног планирања. Формирање свести о значају познавања и проучавања компонената и елемената геопростора (геопросторних анализа) за просторно планирање.</p>			
<p>Исход предмета - Овладавање основним знањима о појмовима из теорије и праксе просторног планирање, приоритетима и проблемима са којима се просторно планирање сусреће. Студенти су упознати са основним законским, процедуралним и институционалним оквирима у оквиру којих се одвија просторно планирање, инструментима просторног планирања као и аналитичко-синтезним техникама израде просторног плана. Оспособљени су да учествују у тиму за израду просторних планова и за примену и пројекцију стечених географских знања у изради секторских студија за потребе просторних планова различитих нивоа. Развијене су вештине за уочавање фактора који условљавају и омогућавају просторно планирање, уочавање просторних ограничења и потенцијала, конфликта у простору и приоритетних развојних чинилаца.</p>			
<p>Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - 1. Појам, предмет, циљеви, задаци и принципи просторног планирања; Законодавни оквир и неки основни појмови у просторном планирању (намена земљишта, површине и објекти јавне намене, грађевинско подручје, урбанистички параметри...); 2. Постанак и развој просторног планирања; Научни статус и повезаност са географијом и другим наукама; 3. Нивои планирања и систем просторних планова (врсте и подела, садржај, надлежности, међусобни однос и хијерархија); 4. Организација и процес израде, усвајања и спровођења просторних планова; Хоризонтална и вертикална координација у планирању; 5. Основни модели и инструменти просторног планирања; Тематске области и секторске студије у просторном планирању; 6. Природни услови и ресурси (геолошка грађа и ресурси, рељеф, земљиште, вода, клима, биљни и животињски свет) као детерминанте просторног развоја – планирање, одрживо коришћење и заштита. 7. Становништво, демографски процеси, структуре и ресурси као детерминанте развоја и фактори у просторном планирању – планирање просторног развоја и дистрибуције; 8. Друштвена инфраструктура (јавне службе) као детерминанта просторног развоја и фактор у просторном планирању – просторни развој, дистрибуција и организација; 9. Мрежа и систем насеља као детерминанте просторног развоја и фактор у просторном планирању – планирање и организација мреже центара и насеља, однос градских и сеоских насеља, функционално повезивање; 10. Економско-географски капацитети и ресурси у просторном планирању – просторни развој и дистрибуција привредних делатности; 11. Инфраструктурни системи у просторном планирању (класификација, карактеристике) - планирање развоја инфраструктурних објеката и мреже; 12. Заштита животне средине, предела, природних и културних добара у просторном планирању; Одрживо коришћење природних и културних добара; 13. Рационално коришћење простора и основне намене (пољопривредно, водно, шумско, грађевинско земљиште); 14. Интегрално просторно планирање – синтеза секторских/тематских студија, планских концепција и решења; 15. Просторно планирање и одрживи просторни развој у XXI веку; Европске политике просторног планирања и базични документи (Перспективе просторног развоја ЕУ (ESDP), Територијалне агенде ЕУ 2020 и 2030.);</p> <p><i>Практична настава</i> - 1. Упознавање са основним информацијама о предмету, подела испитних питања и литературе; Упутство и смернице за израду семинарског рада, подела тема и организација литературе. 2-10. Практична разрада садржаја обрађеног на часовима теоријске наставе (приказ, анализа и компарација одабраних просторних планова) и израда семинарског рада на тему симулације израде просторног плана одабране општине/града; Семинарском раду претходе секторски задаци (анализе) дефинисани и организовани тако да прате садржаје теоријске наставе. Резултати ових задатака представљаће делове семинарског рада и у виду краћих секторских студија и обавезних садржаја просторних планова биће интегрисани у финалну верзију рада. 11. Синтеза резултата секторских/парцијалних задатака у семинарски рад; 12. Провера радова, примедбе, сугестије и предлог потенцијалних измена; 13-15. Предаја радова; Презентација и одбрана семинарских радова – симулација јавне одбране где су предметни наставник и сарадник комисија за планове а остали студенти заинтересовани грађани.</p>			
<p>Литература - Ђорђевић Д., Дабовић Т. (2014): <i>Основе просторног планирања</i>, Географски факултет, Универзитет у Београду. Кицошев, С., Дунчић, Д. (1998): <i>Географске основе просторног планирања</i>, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду. Перишић Д. (1985): <i>О просторном планирању</i>, ИАУС, Београд. Пиха, Б. (1973): <i>Просторно планирање</i>, Новинска установа Службени лист СФРЈ, Београд. Мариновић-Узелац, А. (2001): <i>Просторно планирање</i>, Свијет, Загреб. Петрић, Ј., Милинковић, М. (2017): <i>Појмовник просторног планирања</i>, Институт за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС), Београд. <i>Закон о планирању и изградњи</i> ("СГ РС", бр. 37/19). Просторни План Републике Србије 2010-2020 ("СГ РС", бр. 88/2010) и одабрани примери просторних планова (регионалних, подручја посебне намене, јединица локалне самоуправе) и урбанистичких планова.</p>			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
<p>Метод извођења наставе: Метод демонстрације и илустрације; Метода усменог излагања и метода разговора; Метод практичних радова; Вербалне методе (дискусија, дебата); Облик рада је фронтални и индивидуални. У настави ће се користити савремена мултимедијална наставна средства, помагала и технологије (интерактивне "smart" табле, видео пројектори, лаптоп рачунари...).</p>			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени	
практична настава	-	усмени	50
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		